Szarvas, 1896. május 24. 22. szám. Hetedik évfolyam.

SZARVAS és VIDÉKE

TÁRSADALMI ES SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztőség:
Beliczey utcza 11. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adatnak.
BÉRMENTETLEN LEVELEK EL NEM FOGADTATNAK.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . 4 frt. — Félévre . . . . 2 frt
Negyedévre . . . 1 frt. — Egyes szám . 8 kr.
MEGJELEN HETENKINT EGYSZER VASÁRNAP.

Kiadóhivatal:
Beliczey-utcza 11. szám. (saját ház,) hová az előfizetési pénzek intézendők.
Hirdetéseket jutányos áron elfogad.
BÉLYEGDIJ MINDEN HIRDETÉSÉRT 30 KRAJCÁR.

Pünkösd ünnepére.

„. . . És eloszlott nyelvek jelenének meg, mint a tüzláng és leszálla mindenikre közülök, kik ott egybegyülve valának.“

Nem remek gondolat-e a szentlelket a szelidség, szeretet és ártatlanság jelvényében megtestesiteni? Midőn azanban az Isten a maga igéjét milliók szivébe akarja átültetni, akkor már e szentlélek nem galamb, mely a béke szárnyát lebegteti az emberiség fölött, hanem látható ige, tűznyelv, mely a föld minden nyelvén szól, melynek szónoki hatalma birodalmakat emel föl és trónokat dönt meg.

Alig van az életben valami oly szép, oly kedves és oly nagyszerü, mint a titokszerü dolgok. Keblünknek előttünk is megfejthetlen legcsodásabb érzelmei: a szemérem, szüz szeretet és igaz barátság telvék titokszerüségekkel.

Minö megfejthetlen csodás varázs bövölete tartja lebilincselve a sziveket? Mennyi sóhaj, mennyi epedés és titkon ápolt érzelem fejlik ki hatásuk alatt!

Egy pillantás, egy röpke szó, — s a csodás érzelem magja el van vetve, telve titokszerüvel, talányossal, megfejthetlennel. Az emberi élet, a titkok e legnagyobb titka, minö nagy paradoxon. Az ember sorsát intéző titokszerü kéz hatalma, a megfutott életpálya, a contrast a zsenge ifjukor és a késö vénség között, minö merész gondolatnak alkotása? A végtelenségben müködő titkos erö, a füszál növésének zizegése, a madár csodálatos trillája, a hulló csillagok mesés sorsa minö titokszerü dolog a nagy mindenségben!

Az életre kelt csira, a virágzásában hervadás ak, enyészetnek indult élet ultimarációja minö végtelen titokszerüségben enyésznek el? A hol az élet titkai végződnek, ott kezdödnek a haláléi.

Tekintsük az emberi szellemet, s ugy találjuk hogy a gondolat gyönyörei szintén titokteljesek. A titok valams oly isteni természetü, hogy Ázsia emberei csak jelképekben beszéltek. S melyik tudnmányhoz térnek vissza szüntelen az emberek? Nemde ahhoz, mely mindég hagy valami sejteni valót s végtelen látókörre irányozza a figyelö tekintetét. Maga az ember nem a legnagyobb titok-e? Honnan tör elö a fény, mit létnek nevezünk, s minö éjben oltatik ki e láng, ki tudná megmondani . . . ?

Isten a születést és a halált, e két leleplezett fantómot állitá pályánk határpontjaira; egyik életünk megmagyarázhatlan pillanatát adja, mit a másik már ugyanakkor enyészettel fenyeget.

Nincs tehát abban semmi különös, tekintve az embernek a titokszerüek iránt való hajlamát, hogy nem volt nép, mely vallásába megfejthethetlen misztériumokat nem vegyitett volna.

Isten mentsen még a gondolattól is, hogy a babonás titokszerüségeket az igaz vallás titkaihoz, vagy a Mindenható örökké változatlan terveit azon istenek változékony homályához hasonlitsuk, melyeket emberi kezek faragtak. Egyptomban az istenség elött függöny lebegett s a szfinksz ott ült templomainak küszöbén.

Hit-titkok nélkül vallás nem is képzelhető, mert ezek teszik az istentisztelet lényegét.

A trónörökös meghalt.

A Gondviselés ugy akarta, hogy ismét sirba szálljon egy magyar trónörökös. Károly Lajos főherczeg szenvedés és nagyobb halálküzdelem nélkül békésen jobblétre szenderült kedd reggel; családtagjainak gondozása, királyi bátyjának odaadó, gyöngéd szeretete vette körül a végórában.

Ravatalánál korona és nemzet fájdalmas aggodama ujból találkozik. A csapás, a mely a kiváló jósággal és annyi nemes tulajdonsággal megáldott trónörökös halálával királyunkat érte a magyar nemzet csapása is. A törvénytisztelet hüség és szeretet százszoros köteléke által füzve a király és a trónörökös személyéhez, a nemzet minden tagjának szivén végigrezdül most a fájdalom, mely fejedelmének nagy szivét utólérte.

Midön a testvér és trónörökös váratlan elveszitésének nehéz fájdalma a jövő gondjaival együtt fekete áradatként ujból össze csap királyunknak balsors által annyiszor meglátogatott s annyi nagy és nemes gondolat által dicsövé lett koronás feje fölött: egy egész, vele gyászoló és könyező nemzet fohásza száll az ég felé, hogy enyhülést kérjen nagy királya számára Isten kegyelmétöl s erőt, bizalmat és hosszu életet ama nagy és nehéz föladatok megoldására, amelyekkel im hajlott korában is oly mértéken felül elhalmozta a balszerencse.

Károly Lajos főherczeg ő felségének a legidősbb testvéröcsese volt, 1833. julius 30-án született, tehát 63 éves volt, csak két évvel ifjabb mint testvér bátyja, uralkodónk. Katona rangját tekintve: lovassági tábornok és tulajdonosa három ezrednek. Három izben lépett házasságra. Első neje Margit, János szász királynak volt a leánya s az ezzel kötött házasságból gyermek nem maradt. Másodszor II. Ferdinánd szicziliai király leányát Mária Anunczialát vette nöül. E házasságból három fia származott, Ferencz Ferdinánd altábornagy prezumtiv trónörökös, Ottó Ferencz József és Ferdinand Károly Lajos főherczegek. Ugyancsak e házasságból származott, mint negyedik gyermek, Margit Zsófia főherczegnő is, a prágai hölgyalapitványi ház volt apátnője. 1873-ban Mária Terézia Immaczulata herczegnővel, az elhunyt Don Miguel portugál infansnak le-

---

SZARVAS és VIDÉKE TÁRCZÁJA.

Vágyam.

Nem vágyom nagy névre, nincs nekem nagy vágyam,
Meglehet — ha bizom, beteljesül álmam . . .
Kis nyugalmas fészek ott feküdne épen
Valahol a szöke Tisza közelében;
Kis házikónk előtt piczike kert volna,
S ott egy dalos madár kedvesen dalolna . . .
Dalolna mindenről, . . tavaszi napfényről . . .
Örök boldogságról, . . édes szerelemről . .

És én gyönyörködnék véled ott a dalban,
Csókolnálak akkor csókra szomjas ajkkal . . .
S puha karjaiddal átölelnél engem . . .
Gyöngyvirágom nékem, egyetlenegy szentem!
És itt végeznők be életünket végre,
S kivinnének majd a temető földjébe . . .
Testem és testedre egy sirgödör várna . . .
Lelkem a lelkeddel menyországba szállna! . . .

H.

A beteg.

Irta: VÉRTESI ARNOLD.

Bágyadtan emelte föl fejét a beteg asszony s egy kis pirosság gyult ki a fakó arczán. Hallgatózott. Mintha lépteket hallott volna.

Nem, senki sem jött, senki, csak ezt a szakadatlan kalapálást hallja a halántékain, ez ejtette csalódásba. Ez az örökös kalapálás, zúgás a fejében. A láz, az antipyrin, cognac. Oly kábult, oly nehéz a feje, mintha ólomból volna s tompán hanyatlik le ismét a vánkosra.

Szemeit is behunyja s mintha az a nagy fáradság hogy kissé föltápászkodott az ágyban, kimeritette volna erejét, mozdulatlan marad, mig csak a görcsös kinos köhögés föl nem rázza.

Akkor megint fö'emeli fejét. Megint ugy rémlik neki, mintha lépteket ballana. Fájdalmas, keserü vonás huzódik szinehagyott ajkai körül: hát nem jön senki? Senki?

Csak az ápoló öreg asszony ül az ágya mellett egykedvü bamba arczczal, álmosan, nappal is szunyókálva s időről-időre megszólal:

— Tessék bevenni az orvosságot.

S önt a kanálba valami utálatos folyadékot.

De a fiatal nő beveszi. Ha még utálatosabb volna, akkor is bevenné, csak segitsen. Mert nem akar meghalni, nem, nem akar. Hiszen még oly fiatal, még élni szeretne.

— Mit mond a doktor, Kati? — kérdezi a vén asszonyt.

— Hát mit mondott volna? — felel együgyüen. — Azt mondja. hogy csak tessék bevenni az orvosságot.

— Jobban leszek?

— Persze hogy jobban lesz a nagysága.

Jobban lesz, jobban lesz, ezt hallja minden nap; de ő érzi, hogy nem lesz jobban. Minek hitegetik? mondják meg neki igazán, Hisz már oly gyönge, hogy alig bir az ágyban fölülni. S a karjai . . . Istenem! azok a szép gömbölyü karok ugy lefogytak, hogy csak a csont és bőr maradt. Remegve nézi kiaszott ujjait, milyen vékonyak, milyen parányi lett a keze, mint valami gyermeké. Megtapogatja beesett mellét, végighuzza kezét az arczán. Milyen csúnya lehet!

Tükröt kér. Látni akarja magát. A vén cseléd csak bambán néz reá és nem tudja, hogy mit csináljon.

Türelmetlen, nyöszörgő hangon követeli a beteg, hogy tükröt adjanak neki s a buta öreg asszony zsémbesen fölkel és hoz neki egy kis kézi tükröt.

Egy perczig csak ugy tartja kezében a tükröt a beteg nő s nem mer belepillantani. Aztán reszketve fölemelkedik s betekint. Ijesztő elaszott képet lát, ólomszinü arczot, melyből kimered két nagy szeme.

— Oh milyen rút lettem!

S a haja, ez a büszkesége, az a dus, ragyogó aranyszöke haj milyen kóczos, összecsapzott, töredezett, milyen förtelmes. És hogy megritkult! Soha sem lesz többé olyan, mint volt.

Az ostoba vén asszony vigasztalná, de nem tudja, hogy mivel. Na ugyan nagy baj is az, az embernek visszanő a haja.

A beteg kiejti erőtlen, remegő kezéből a tükröt s lehanyatlik feje; de az ijesztő kép ott lebeg még mindig szemei előtt mint valami kisértet s megborzongatja hátát.

— Takarjon be, int az ápoló cselédnek, jobban, még jobban.

ányával kelt egybe, kitől két leány-gyermeke született.

Egy pár év óta magyar földesur is volt, gazdája a gyönyörü kis-tapolcsányi uradalomnak. Mint a békés haladásnak és különösen az ipar fejlődésének meleg barátja, mindenkor a béke fentartása mellett buzgólkodott, de anélkül, hogy a magyar monarchia méltóságának csak legparányibb részét is föl kivánta volna áldozni. Kényes kérdésekben nem egyszer vállalt közbenjáró szerepet, a melyet mindig eredményesen vitt keresztül.

A betegség oka mallária volt; a főherczeg fia után, ki szintén reménytelen beteg, Indiába utazott s ott malláriát kapott, mely a katasztrófát gyorsitotta. Az orsz. vereskereszt egylet fövédnöke volt s évekkel előbb egész Magyarországot beutazta. Halála alkalmából az udvar körében 4 heti mély gyászt, egyéb körökben 2 heti félgyászt rendeltek.

Magyarország vármegyéinek monografiája.

Sokszorosan megujuló panasz az, hogy mi magyarok legkevésbbé igyekszünk megismerni hazánk szépségeit, gazdaságait; legnevezetesebb kincseire rendszerint idegenek hivtak föl bennünket. Ezzel a gyakran jogosult panaszszal szemben áll a negyvenes évek óta szakadatlanul s a közönség fokozódó érdeklődése mellett folyó munkásság, melynek czélja Magyarországot általában s annak egyes részeit, azok multját és jelenét a lehető legnagyobb gondossággal, igazsággal és egyuttal nemzeti czéllal ösztönzött lelkesedéssel megismertetni. Az általános ismertetések terén, nem számitva a korát megelőző Beel Mátyás dicsőséges munkálkodását, a jelen században Fényes Elek és a Hunfalvyak alkottak legtöbbet sok derék munkásunk társaságában a földrajzi és etnografiai ismertetések terén A részletes geografiai és történeti munkák nagy folyamához pedig részint egyes megyei monografiák, részint a különböző tudományos vagy ünnepi alkalmakkor kiadott kisebb monografiák adták a forrásokat.

A megyei monografiák czélja, ha szigorban meg akarják tartani jellegüket, az, hogy forrásmunkául szolgáljanak, tehát minden oly részletet felöleljenek, melyre az egyetemes történet irójának a vármegye életét behatóan tanulmányozni akaró tudósnak, közigazgatási tisztviselőnek, nagy birtokperekben eljáró ügyvédnek stb. szüksége van. E részletek nagy mennyisége a közönségre nézve a legtöbb esetben nem bir értékkel, így a közismeretet nem gyarapitja. Néha a monografia irójának azért kell összehalmoznia a terjedelmes részleteket, hogy egyesek hiuságát kielégitse a vaskos kötetekkel.

E részletes és mindenesetre hasznos munkák mellett azonban kivánatos, sőt szükséges az olyan ismertetés, mely az összes érdekes és fontos részletek felhasználásával a müvelt nagy közönségnek ád teljes tájékozást Magyarországról, annak minden vármegyéjéről.

A „Magyarország Vármegyéi és Városai" czimü encyklopedikus munka ilyen mü, melynek elómunkálatai országszerte folynak és mely 1896. junius 1-én már a nagy közönség által megszerezhető lesz. A diszkötetekben megjelenő vállalat tudományos munka, de népszerü. Minden szükséges és érdekes, minden tanulságos részlet felöleli a történetet, földrajzot, néprajzot közmüvelődést, közgazdaságot minden nyilvánulásában: de ugy, hogy az kellemes olvasmány legyen egyuttal. Tükre legyen valósággal minden egyes vármegyének A mü gyakorlati értékét és becsét emeli az a számos igen diszes kép, mely minden nevezetességet, tájakat, középületeket, műemlékeket, népalakokat, nevezetes történeti személyeket stb. be fog mutatni. Különös térképek és diszes mümellékletek járulnak a munka értékességének emeléséhez.

A „Magyarország Vármegyéi és Városai" egyes részleteit a legelőkelőbb helyi irók irják; szerkeszti dr. Sziklay János, egy elökelő szakirókból alakult szerkesztőbizottság támogatása mellett, mely bizottságnak elnöke Rákosi Jenő, a Budapesti Hirlap főszerkesztője A mű kiadását az „Apollo" irodalmi és nyomdai részvénytársaság (Budapest, Rottenbiller utcza 46.) biztositotta.

A „Magyarország Vármegyéi és Városai" mutatványfüzeteiből látható, hogy Magyarországon eddig páratlanul álló nagyszabásu és diszes irodalmi munkával állunk szemben, mely az ezredéves ünnep kultur történeti jelenségeinek egyik legnevezetesebbje lesz Szélesebb körü annál a német munkánál, mely az összes német városokat (de csak a városokat) ismerteti még pedig az állam kiadásában. A szegényebb magyar állam nem vállalkozhatik arra. a mit a hatalmas Németország tesz, de annál inkább várható a hatóságoktól és a közönségtől egy Magyarország büszkeségére való műnek lelkes felkarolása. S ne azért igyekezzenek könyvtárukat gyarapitani vele, hogy szórakozáskép en forgassák, képei kedvéért, melyek kitárják az egész szép Magyarországot, végig utaztatják a képzelet annak bérczein, völgyein, regényes romjai közt, épülő diszedő városaiban. Nem. A munka szükséges tájékoztató lesz minden egyes esetben azoknak, a kiknek tudomást kell szerezniök Magyarország életének bármily irányu müködéséről; a tudósnak, tanárnak, tisztviselőnek, gazdának, kereskedőnek, iparosnak, törvény emberének és katonának, szóval mindenkinek egyaránt, a kinek többet kell megtanulnia az ország egyes részeinek állapotáról, mint a mennyit a legkitünöbb lexikon nyujthatna. Ekképen ez a mű nem csak nagy, de égető szükséget kielégitő alkotás is leszen.

Bérletjegyek a vidékiek számára.

A vidék nagyobb városaiből, legfőképp a fővároshoz közel eső városokból, valamint olyan helyekről, amelyek gyors és közvetlen vasuti összeköttetésben vannak Budapesttel, már eddig is számoz kérdezősködés érkezett állandó kiállitási bérletjegyek dolgában Azok a vidékiek, akiket a dolguk vagy az érdeklődésük majdnem minden héten néhány napra Budapestre hoz, a kényelem és a takarékosság szempontjából is óhajtanak állandó érvényességü jegyekel birni, de nagyon természetesen mérsékeltebb áron akarnak hozzájutni mint a budapestiek, akik s ünet nélkül, mindennap használhatják bérletjegyöket.

Ezeket a méltányos és igazságos kivánságokat latba vetve, a kiállitási jegyiroda (Budapest, belváros, Gizella-tér, Haas-palota) elhatározta, hogy a vidék számára ad ki állandó, a kiállitás egész tartamára érvényes bérletjegyeket s ezeket azonnal meg is küldi bárhová, ha a szükséges arczképet és az összeget beküldik. Mivel a vidékiek nem használhatják jegyöket olyan sürüen mint a fővárosiak, a jegyiroda ezeket a jegyeket feleáron adja, még pedig a 20 forintos állandó bérletjegyet tiz forintért. 12 évesnél fiatalabb gyermekeknek a bérletjegy 5 forint 50 krajczár. Az összes állatkiállitásokra érvényes állandó bérletjegy a jegytulajdonosok számára 2 forint.

Ezek az állandó jegyek sokféle szempontból ajánlatosak a vidéki közönségnek. Elsőbben a bérlők bárhol beléphetnek a kiállitás területére, mig a napi jegyekkel jövök csakis a tourniqué-ken keresztül mehetnek, ami néha nagy időveszteséggel jár, A bérletjegynek nagy előnye az is, hogy a jegytulajdonos bármikor kimehet és ujra visszamehet a területre, anélkül hogy hosszadalmas jegyváltással és várakozással kellene az idejét tölteni.

A bérletjegyeket személyasen, vagy levél utján is meg lehet rendelni.

Millenniumi ünnepély.

Lapunk mult számából helyszüke miatt kiszorult Dancs Béla I-ső jegyző beszéde, melyet mai számunkban közlünk:

Mélyen tisztelt képviselő testület!

Az örök idők jóságos ura Istene megengedte élnünk édes hazánk fennállásának 1000-dik évét.

Ezen szent és magasztos ünnep megülésére gyülekeztünk itt össze a lángoló hazaszeretet soha el nem hamvadó örök tüzével keblünkben.

Örökkévaló tűznek, a Mindenható Isten által adományozott, tehát velünk született lángnak kell felösmernünk a honszeretet s a hazához való hü ragaszkodás szent érzelmét, mert 1000 év viszontagságos történelme igazolja, hogy dicső apáink végtelen leirhatatlan hüséggel, végtelen önfeláldozással áldoztak a mult századok ádáz viharaiban vért, vagyont a haza szent oltárára.

Örökségünk a szent érzelem, mely ezredév óta apáról fiura szállott.

De apáról fiura szállott dicső őseink erkölcse, Istenben való bizalma, áldozatkészsége, szabadságszeretete, bizonyitja ezt a ma élő nemzedék, a mely apáinkhoz hasonló erényekkel, mérhetetlen igyekezet, kitartás és áldozatkészséggel rövid 50 év alatt nemzetünk az európai mivelt népek szinuralmára emelte.

Elismerés! dicsőség! a ma élő nemzedéknek is.

A gondviselés megajándékozta nemzetünket nagynevü fenkölt szellemü királyokkal.

Adott jeles — a népek történelmében kimagasló hadvezéreket, hősöket a kormányzás politikájában bölcs előrelátó vezérférfiakat, tudósokat, müvészeket nagyszámban, és mindenek felett megáldotta nemzetünket munkás, erkölcsös istenfélő néppel, mely ezen isteni adományokat hüségesen őrizte meg szivében, lelkében.

Ezen erényeinél fogva engedte az örök idők Ura Istene megélnünk nemzeti életünk ezredik évének magasztos ünnepét.

Hála ezen kegyelemért a Mindenható Istennek!

Egészséges feldobbanása legyen szivünknek széles e hazában mindenütt ma azon szent fogadalom, hogy dicső őseinktől örökölt erényeinket fejlesztve, ápolva, megtartva s a szív teljes melegével mindenha átérezve átruházzuk fiainkra, unokáinkra s általunk a késő nemzedékre.

Ilyen isteni erényekkel felruházva, azokban megerősödve, bizva bizhatunk az örök idők urában, hogy a késő jövendők ismeretlen viharaiban is fentartja nemzetünket s megnyitja számára a jövő ezredévek sorozatát is.

A jelenben megifjodott erős Magyarország e mai diadal ünnepén emlékezzünk meg alattvalói kegyeletes hüséggel legalkotmányosabb, dicsőségesen uralkodó királyunk I. Ferencz József Ő Apostoli Felségéről, emlékezzünk meg a honfiui szív teljes melegével, kegyeletességével Felséges király asszonyunk Erzsébetről, dicsőség nevükre! áldás életükre! Ügy legyen!

Orth. templomban.

A helybeli orth. izr. hitközségnél fényesen folytak le a millenniumi ünnepségek. E hó 9-én d. e. az iskola ünnepelt az iskolaszék és nagy közönség jelenléteben; dr. Reisman Adolf elnök megnyitó beszéde után a

---

Fázik, nagyon fázik, szinte vaczognak a fogai. S a saját ijesztő képe egyre rémitgeti. Hát ilyenné lett? Rút váz, a kitől szökik mindenki, a saját férje, a gyermekei, s itt hagyják evvel a vén buta cseléddel. Miért nincs itt a férje?

— A nagyságos urnak a hivatalba kellett menni, magyarázza a cseléd.

A beteg asszony keserüen int bágyadt kezével. Igen, igen, Andornak mindig dolga van a hivatalban, mig ő itt fetreng nyomorultul, elhagyatva. A halál félelme megdermeszti szivét. Mintha már érezné jéghideg ölelését. S arra a gondolatra eszébe jutnak a forrón ölelő karok, melyek egykor átfonták, mig szép volt, egészséges volt, kivánatos volt.

Oh, hát az a szerelem csak addig tart? És most ez a kiaszott test már nem kell neki, ezeknek a fonynyadt ajkaknak undorodik a csókjától s az otthon sötét dermesztő levegőjéből igyekszik menekülni, a mikor csak szerét ejtheti. Ki tudja, nem azt forgatja-e most is elméjében: milyen jó volna, ha egyszer, mikor haza ér, azt jelentenék neki, már vége?

De az asszony nem akar meghalni, nem, nem. Miért haljon meg épen ő? Miért kell neki elpusztulni? Csak azért, hogy Andor vigan köthessen uj házasságot? Talán már most is arról gondolkozik s csak felesége halálát várja?

Dideregve takarózik szegény asszony a paplanba s nem bir fölmelegedni, mialatt egyre kinozza a szörnyü köhögés. Oh, ez bizonyára már a halál kezdete.

— Oh, édes istenem, ne hagyj elveszni!

Ágyából az ablakra lát. Verőfényes szép tavaszi idő van ott kint. Az utcza másik oldalán ragyog a nap a ház falán. Milyen sokan sétálhatnak most kint s milyen boldogok. Végtelen keserü irigység szállja meg fiatal szivét mindenki iránt, a ki csak él, a ki csak mozog és örül az életnek.

S azok közt talán ott kint sétál Andor is. Talán valamely fiatal mosolygó leány oldala mellett, mint egykor vele sétált. A hideg rázza összeroskadt gyönge testét, de agyában ugy érzi, mintha égne valami. Valami zürzavaros, kinos mardosó gondolat. Oh, mit nem adna érte, ha Andort most láthatná! Ha itt állna ágya mellet. Ha letörülné verejtékező homlokát. Ha csak egy szót szólna hozzá, egyetlen egy szót.

Vagy legalább a gyermekei volnának itt, két kis leánya. Miért nem eresztik hozzá a gyermekeket?

— Hijják be őket.

Kati haboz. Talán legjobb lenne a nagyságának, ha csöndesen tetszenék pihenni.

De a beteg asszony nem enged.

— Hijják be a gyerekeimet, liheg fuldokolva.

Az öreg ápolónő látja, hogy nincs mit tenni, be kell őket hivni.

A két leányka — olyan hét-nyolcz éves gyermek — bejön a nevelőnővel s félénken huzódnak a nevelőnőjükhöz. A nagyobbik a kezét fogja, a kisebb a szoknyába kapaszkodik.

Az anya elkeseredve nézi őket. Hát már ezeknek a szivét is eltántoritották tőle?

A nevelőnő küldi a kis leányokat, hogy menjenek a mamának kezet csókolni.

— Hagyja őket, kisasszony, hörög rekedten a beteg asszony.

Kitágult, lázban égő nagy szemei gyülölettel tekintenek a fiatal nevelőnőre. Hát ez rabolja el tőle gyermekei szivét? Talán a férjéét is. Csinos barna leány, sugár termetü, piros arczu, kaczér szemü.

Még soha sem nézte meg igy, mint most, ezt a leányt. Oh, hogy is lehetett oly vak, hogy ezt a személyt ide vette a házához? Ajka reszket, lélekzete elful, keves köhögési roham szállja meg s torkát fojtogatja. Nem tud szólni, csak kezével int, hogy menjenek, távozzanak.

A nevelőnő megzavarodva áll, nem tudja mire vélni ezt a különös dolgot. Aztán biborpirosság önti el egész arczát. Most már sejti, hogy mit jelent az a reá vetett pillantás és az a megvető kézmozdulat. Tiltakozni akar, de zavart tekintete elárulja, hogy valami igaz abból a gyanuból, a mi ellen tiltakozni akar.

A beteg asszony fölül az ágyban s ugy nézi szemtől szembe vetélytársát. Már nem érzi a rettenetes bágyadtságot s egész testén átfut a tüz. A gyerekeit akarja. Ne menjenek igy el tőle. Jöjjenek ide az ágyához.

Megcsókolja homlokukat s fejeikre teszi áldó kezét.

— Emlékezzetek rá, hogy a mama nagyon szeretett titeket, nagyon, nagyon.

A könyek végig peregnek kiszáradt arczán. A gyermekek félve huzódnak ismét a nevelőnőjükhöz. Az is egy könyet morzsol szét szemében s közeledik az ágyhoz, hogy kezet csókoljon a beteg asszonynak.

De a beteg könyörtelen gyülölet pillantásával vonja el kezét. Nem, még a halálban sem fog megbocsátani.

A leány lehajtott fejjel távozott, de a merre elment, még sokáig oda tapadt az ajtóra a beteg asszony merev pillantása. A láz most már egész testét mint a parázs tüz égeti. Ugy érzi, mintha mellében egy nagy üres tüzes kemencze volna. És a feje, az szétszakad.

Most már nem bánja, ha meghal is. Sőt azt szeretné, ha ebben a szempillantásban meghalna. Nem akarja látni férjét, utálja, undorodik az egész világtól.

növendékek magyaros ruhában öltözve a misteri tervezetben előirt programmot csaknem teljesen előadták.

Másnap d. e. 10 órakor a templomban hálaadó istentisztelet volt. Az alkalmi magyar nyelven mondott imából a következőket adjuk. „ . . . Örülj! vigadj! Hungaria lakosa! . . . Ellenségek vették körül, kik azt mondták: „elnyeltük“! a magyar nevét nem emlitik többé az élő nemzetek sorában. De az egek kormányzója volt oltalma; elüzte ellenségeidet. Nevünket a sötétség fedte el, te pedig a föld magaslatára emelkedtél. Dicsőséged fénye világit. mint a felkelő nap sugarai. . . .

Az üldözött Jákóbot, a népek közé szórt Izraelt magadhoz emelted és azt mondád: Jöjj! pihenj meg árnyékomban és élj köztem háboritatlanul! . . . . . .

Oh mily nagy hálára kötelezte bennünket! mert balzsamot kentél sebeinkre és oltalma voltál Jákób házának.

Itt ezen nyilvános szent helyen Isten után neked mondunk köszönetet édes hazám! édes magyar nemzetem! . . . “

Jelen voltak a hitközség összes tagjai nemzeti kokárdával és több városi képviselő.

Este fényes lakoma volt.

HIREK.

— **A Fehér-Kereszt-Egylet** gyulai fiókja a minap megalakult s ezen, emberbaráti nemes czélokat terjesztő és üdvös tevékenységü egylet ez uj fiókjának vidéki választmányi tagjai közé városunkból gróf Bolza Gézáné, gróf Bolza Pálné, dr. Salacz Oszkárné, Haviár Dánielné, Mikolay Istvánné választattak meg.

— **Női gyorsiró.** Örvendetes tudomásunkra hallottunk hirt arról, hogy városunkban is utat tört magának a gyorsirás müvészetének elsajátitása a nők körében s a hölgyközönség egyik előkelő tagja szorgalommal és buzgalommal foglalkozik a gyorsirászat tanulásával. Az „első fecske“ tehát már megérkezett s hisszük, hogy városunk hölgyei közül számosan fogják követni e dicséretre méltó példát!

— **Békésen** egy adó ellenörzési jegyző állás van üresedésben mely 800 frt évi fizetéssel jár, továbbá egy birtok nyilvántartói állás szintén 800 frt évi fizetés; egy rendőrbiztosi állás 550 frt évi fizetés; egy iktatói állás 500 frt. egy iktatói állás 400 frt évi fizetéssel. A folyamodványok junius 6-ig adandók be, s a választás junius 10-én lesz megtartva.

— **Temetés.** Vasárnap délután 4 órakor volt a 16 hónapot élt Réthy Sándorka, Réthy Sándor kereskedő kis fiacskájának. temetése. Placskó István evang. lelkész bucsuztatta el a kis halottat, a kit a bánatos család és sok ismerős kisérte ki az örök nyugalom helyére. Béke lebegjen porai felett!

— **A peronospora ellen.** A földmüvelésügyi miniszter tapasztalás utján rájött, hogy a peronospora nevü szőlőbetegség ellen használt azurin keveréket a legtöbb helyen meghamisitották. E végből utasitotta a hatóságokat, hogy a területükön levő szőlőtulajdonosokat világositsák fel, hogy a peronospora elleni védekezésnél legczélszerübb a rézgálicz- és mészoldat (bordói), vagy rézgálicz és szódaoldat (burgundi) keverék használata. Midőn ezt szőlősgazdáink tudomására hozzuk, jó tanácsul adhatjuk, hogy a védekezésnél követendő eljárásról előbb a városi kertészektől szerezzenek kellő felviágositást, kik ezt bárkinek is készséggel magadják.

— **Disztornászaink.** 50 tagból álló jól gyakorlott disztornász csapat fog a jövő vasárnap 31-én fölvonulni a fővárosba az országos-tornaversenyre, hol 1-én tartják a próbaversenyt, 2 és 3-ikán a rendes, 4-ikén egész nap a kiállitást fogják megtekinteni és 5-én viszsza utaznak. Ugy a magán mint a csapat verseny mindenikében résztvesznek, és a mindenütt nagyhatást keltett füzér tánczokat is befogják mutatni. Csapatvezetők lesznek Oláh Miklós tornatanár, Mocskónyi József és Papszász Gyula tanárok. Reméljük derék tisztornászaink babérral fognak az ezredéves tornaversenyről haza jönni. Tiszta szivből kivánunk szerencsét a mérkőzéshez.

— **Majálisok.** E héten két majális is fog élénkséget hozni városunkra. Egyik az iparos ifjaké, a másik a főgymnasiumi ifjuságé; az előbbi pünkösd másodnapján lesz a Népkertben, az utóbbit penteken rendezik az Anna-ligetben; ennek élén Kutlik Endre főgymn. tanár áll, a kinek vezetése mellett a diákrendezők nagyban buzgólkodnak a szép siker kivivása érdekében. Szép sikert és jó mulatást kivánunk!

— **Eljegyzés.** Gaál János tanitó Rimazsaluzsányról eljegyezte Gaál Jolán kisasszonyt, özv. Vitéz Lajosné kedves és szép hugát. Gratulálunk!

— **Hippodromtársulat Szarvason.** Tegnap este kezdődtek meg a Kossuth-téren felállitott nagy deszka-alkotmányban a hippodrom-társulat előadásai, a melyekről az igazgatóság rendesen ad ki bővebb programot. Az első estén a 18 müvészből álló társulat tagjai közül sok elismerést aratott Nagy Sándor erőmüvész, a kit a szabadkai és a schwechati tornaegylet sulyemelésért és birkozásért érmekkel tüntette ki; a többi szereplők is derekasan játszottak, a tréfás bohóczok nagy vigságot okoztak. A hippodrom-társulati előadások kellemes szórakozásul igérkeznek a látogatóknak.

— **Uj akadémiai tag.** A magyar tudós társaság ez évi tagválasztó ülésén dr. Karácsonyi János a történelmi tudomány alosztályába levelező tagul választatott. Békésmegye monográfiáját megirta és mindenütt kifejezést adtak, hogy a ritka tehetség tudományos működését a szakforumok fogják érdeme szerint kitüntetni: örülünk, hogy dr. Karácsonyi akadémiai tagságával ez ténnyé vált.

— **Sertésvész.** Endrődön és határában a sertések között orbáncz ütött ki.

— **Irnoki** állás van üresedésben P.-Szt.-Tornyán; a választás e hó 26-án fog megtartatni. Évi fizetés 360 frt.

— **Tanitók Miatyánkja.** A Benedek Elek szerkesztésében megjelenő „Nemzeti Iskolá“-ban olvassuk egy elkeseredett tanitónak a következő imádságát: „Mi atyánk Wlassics, ki ülsz a bársony székben, szenteltessék meg a te neved Kárpátoktól Adriáig, legyen meg a te akaratod, hogy minden tanitóval parolázz. Add meg a megérdemlett kenyerünket és bocsásd meg bűneinket, hogy tanitók lettünk, amiképpen mi is megbocsátunk neked, hogy miniszter lettél, ne vigy minket a kisértetbe a kurátor uram leányával, de sőt inkább szabadits meg a gonosztól: az iskolaszéktől, mert tiéd az iskola, a hatalom és a dicsőség. Ámen.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos SÁMUEL ADOLF.

Nyilt-tér.

Kovács J.

Gyakorló orvos és fogorvos, specialista fog- és szájbetegségeknek

Lakása:

BUDAPEST,

IV. Váczi-utcza 15.

bejárat korona-utcza 2. II. emelet 5.

Korona-kávéház épület.

HIRDETÉSEK.

„Adria“ szálloda Budapesten.

Elsőrangu szálloda, fényesen, ujonnan berendezve, a fő- és székváros központjában.

Kerepesi-ut 41. sz. a., a Népszinház mellett

Közvetlen közlekedés villamos és lóvonat által 6 krért az összes pályaudvarokkal.

Szobaárak a kiállitás egész tartama alatt:

1 udvari szoba	1 ágygyal	**2** frt
1 „ „	2 „	**3** „
1 utczai „	1 „	**3** „
1 „ „	2 „	**5—6**-ig
1 szalon		**10** frt
1 külön ágy		**1** „
1 fürdő		**1.50**
Világitás naponta		**—.20**

Villanyvilágitás, központi fütés és vizvezeték a szobában.

Megrendelések f. é. junius hó 1-töl 10-ig csakis az egész 10 napi tartamra fogadtatnak el.

Hirdetés.

Alulirott van szerencsém a nagyérdemü közönség tudomására hozni, hogy Pesten a központi pályaudvarral szemben levő József főherczeg és Fiume szállodámban a kiállitás tartamára 78 szoba áll rendelkezésre, egy személy után küiönszoba naponta 2 forint 50 krajczár, két személyre 3 forint 50 krajczár. Megrendelések két nappal előre sürgönyileg kéretnek.

Budapest, 1896. május 1.

Sziklai

szálloda tulajdonos

Nem akarja, hogy még egyszer ide lépjen ágyához, hogy hazug, csalfa szóval nyájaskodjék, hogy ezt a vánkost megigazgassa feje alatt. Oh, a nyomorultnak teljesüljön kivánsága, ne lássa őt többé élve.

Rettenetes gondolatok keringenek lázas agyában. Ha innen a második emeletről levetné magát az utcza kövezetére? Vagy elhozná férje iróasztaláról a revolvert, mely ott mindig megtöltve áll? Ha birna odáig vánszorogni? Ha kiküldhetné innen ezt az ápoló-asszonyt, hogy ne akadályozhatná abban, a mit cselekedni akar?

— Édes Kati, egy kis tejet szeretnék.

Az öreg asszony csöngetni akar.

— Nem, menjen ki maga érte.

Az öreg cseléd kiment hát maga. Mikor pár percz mulva a tejjel visszatért, nagy rémülettel a szoba közepén összeroskadva találta asszonyát, a földön.

— Szentséges Isten! mit csinált a nagysága?

Sokáig nem birt szólni a félig alélt fiatal asszony.

— Járni próbáltam, Kati, de nem birok, susogta végre erőlködve.

— Hát hogy is birna, édes istenem! — sopánkodott a vén cseléd.

S fölemelte és visszafektette az ágyba.

Egy darabig ugy látszott, mintha elszunnyadna a beteg. Aztán lázasan fölriadt. Az iróasztalának a jobboldali felső fiókját hozzák ide, itt a kulcsa az éjjeli szekrényen.

A vén cseléd nem akart eltávozni:

— Majd hogyne? Hogy megint kimászszon az ágyból?

De látta, hogy nincs már annyi ereje a szegény betegnek, hogy még egyszer megpróbálja s oly könyörögve néz reá, hogy az öreg asszonynak szinte megesett rajta a szive. Együgyü eszével nem birta ugyan elképzelni, hogy minek czipelje ő ide azt a fiókot, de hát mégis megtette.

— Na itt a fiókja.

Levelekkel volt tele, száritott virágokkal, megfakult szalag-darabkákkal s más afféle apró-cseprő holmival.

— Ugyan mit akarhat vele? - gondolta a vén asszony.

Látta, hogy a beteg nő ujjai babrálnak közte, mintha össze akarná gyürni a leveleket, szétmorzsolni a virágokat. Valami afféle szándéka lehetett, mert oly gyülölettel nézte azokat az emléktárgyakat, szinte szikráztak bele a szemei s egyszer oda is szólt a vén cselédnek:

— Szórja a kályhába.

— Mit csináljak kérem alássan? — kérdezte az csodálkozva.

Mert hiszen a kályhában nem égett tüz. Ha a nagysága elpusztitani akarja azt a holmit, oda hiába szórják.

De kérdésére már nem felelt a beteg. Ugy látszott, már elfelejtette, hogy mit is mondott.

Egészen más gondolatok foglalták el már akkor a szegény beteg lázas agyát. Azok a régi levelek csodálatos bübájos, édes szavakat susogtak neki, melyek megfakuló lapjaikra voltak irva, a száraz virágok kiviritottak ujra és illatoztak. A beteg nem érezte már a kreozot utálatos szagát, sem a többi orvosságét, melylyel tele volt a szoba, csak a rózsák illatát, melyek ép oly üdék voltak, mint tiz évvel azelőtt, mikor vőlegényétől kapta menyasszony-korában.

S a szoba boltozata kitágul fényes, csillogó nagy tánczteremmé. Az a tánczterem, a hol ő először találkozott Andorral. És ott tánczolnak most is. Olyan különös. Hiszen Andor már a férje, mégis mintha most találkoznának először. És a ruha is ugyanaz. Nini, ez a szalag, hiszen ez volt a ruháján akkor is.

És olyan boldog, a mint igy repül az Andor karján. Olyan nagyon, nagyon boldog. Hát csak mese volt, hogy őt nem szereti Andor! Ugy-e csak mese volt?

— Andor, édes Andor!

A vén cseléd csak bambán bámul. Nem érti, hogy mit susog asszonya, Azt látja, hogy nincs eszméletén, csak lázban beszél; hiszen teremtő atyám! még mosolyog is, nevet is. És a szeme olyan különösen ragyog. Olyan különösen, hogy a vén ápolónő szinte megijedt tőle.

Aztán nagy bágyadtság következik az erős lázra. A beteg szemei lecsukódnak s olyan csöndesen pihen. Már nem köhög, a lélegzetét is alig lehet hallani.

— No lám, mintha már igazán jobban volna, gondolja az öreg asszony.

De végre megsokallja ezt a nagy csöndességet. Az orvosságot is be kellene adni a betegnek. Fölköltse?

Ámde még sem kell felkölteni. Megrázkódik s fölriad a beteg. No csakhogy végre kinyitotta a szemeit.

— Tessék bevenni az orvosságot, nagysága; szól a vén cseléd.

De a beteg asszony nem érti, csak néz reá. Vagy tán nem is reá, hanem valami tüneményre, amit csakö lát.

— Andor! — susogja gyöngéden.

Aztán megint behunyja a szemét és ismét csöndesen fekszik, csak az ujjai karmolászszák kissé reszketve a paplant. Aztán az ujjai sem rándulnak meg többé és minden csöndes. A vén ápolónő is szunyókál és mikor fölébred, megijed, mert a beteg asszony nem mozdul s a lélegzetét sem hallhatni.

— Jézusom, vége!